

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת מטות מסעי
שנת תשפ"ה

גליון
קט"ז

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• הנגון הנכון

"אתם יודעים למי מברכים?" והם ענו: "כן, לרחמנא - להקדוש ברוך הוא", שואל אותם רבה: "איפה גר הקדוש ברוך הוא?" רבא הצביע על התקרה, ואבבי יצא החוצה והצביע לשמים, נענה רבה: "תרויכו רבנן הויתו - רואים על שני הילדים האלו שהם הולכים לגדול תלמידי חכמים גדולים!" וכך אכן היה, כמו שכל אחד יודע את סופו של הספור כמה גדולים נעשו אבבי ורבא.

לכאורה הספור הזה הוא ספור פלא; כששאלו את אבבי ורבא: "איפה גר הקדוש ברוך הוא?" הם היו צריכים לענות במלה אחת: "בשמים", למה רבא הצביע על התקרה, ואבבי יצא החוצה והצביע על השמים? הרי לא יכול להיות שהם היו צריכים להצביע כי היה אסור להם לדבר, כי לפני זה הם הרי כן דברו כרגיל.

אז היום עליה בודעתי הסבר נפלא מאוד בספור הזה. רבה שאל את אבבי ורבא: "איפה גר הקדוש ברוך הוא?" והוא רואה שהילדים מתנהגים כילדים, רבא מצביע למעלה על התקרה, ואבבי עושה תעלול יותר גדול, והוא רץ החוצה ומצביע אל השמים... אז הוא הבין שצריכים לחנך אותם היטב, ואמר להם: "רואים עליכם ילדים שאתם הולכים לגדל צדיקים גדולים!" הוא התחיל לשיר להם נגון יפה, כמה הם טובים וחשובים, כדי

ישראל: "קדושים תהיו - יכול", אתם יכולים לזכות לזה, "כמוני" - להיות כמוני! איך? "תלמוד לומר" - תתרגל לומר: "כי קדוש אני!"

הכל תלוי בנגון שאתה מנגן לעצמך; אם שרים "אני קדוש", "הקדוש ברוך הוא אוהב אותי", האדם הזה יהיה קדוש, ואם שרים: "אני כלום", "אני כלום", "אני כלום", האדם הזה יהיה 'כלום'.

אותו דבר עם ילדים; אם אתה שר לילד: "אתה יכול", "אתה משהו", "אתה מצלח", "אתה צדיק", אז אתה תהפך אותו לאחד שיכול, מצלח וצדיק, ואם אתה שר לילד: "אתה בטלן!", "אתה טפש!" אז תעשה אותו לבטלן וטפש.

איך גדלו אבבי ורבא להיות כל כך גדולים?

ישנה משנה (ברכות מה): "שלשה שאכלו כאחת חבין לזמן", שלושה בחורים שאכלו ביחד, הם צריכים לברך בזמן, "ויקטנים אין מזמנין עליהן", אבל 'קטן' אי אפשר לצרף לזמן. אומרת הגמרא (שם מח), רבי נחמן סובר: "קטן היודע למי מברכין מזמנים עליו", ילד שידע למי מברכים, אפשר כבר לצרף אותו לזמן.

מספרת הגמרא ספור: רבה הקדוש היה המלמד של אבבי ורבא, רבה רצה לראות אם אפשר כבר לצרף את אבבי ורבא לזמן, אז רבה שאל את שני תלמידיו - אבבי ורבא:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲנוּ מְבִיאִים בְּפִינֵיכֶם שְׁעוֹר שְׁמֵסֵר רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה שְׁלִיט"א לְמַחְנָכִים בְּפֶרֶשֶׁת תְּרוּמָה ה'תשפ"ה.

מלמד בונה דורות יהודיים

שלום עליכם יקירי המלמדים, מחנכים, מגידי שעורים, מנהלים, מורות ולכל העוסקים בעבודת הקדש לחנך ולבנות את ילדי ישראל.

אי אפשר לתאר את המעלה של לשבת עם ילדים ולדבר אליהם מהשם יתברך, מיראת שמים והלכות.

בשעה שהמלמד מדבר אל הילדים זה נראה שהוא מדבר אל 'אזנים חרשות', אף אחד לא מקשיב לו, אבל צריכים לדעת שהמלים נכנסות, ובונים דורות יהודיים.

איך שאתה שר את הנגון - כך ישמע הילד

חכמינו הקדושים אומרים (ויקרא רבה כד, ט) על הפסוק (ויקרא יט, ב) "קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם": "יכול כמוני" - הייתי יכול לחשב שיהיו כל כך קדושים כמו הקדוש ברוך הוא, "תלמוד לומר", אומר הפסוק, "כי קדוש אני", הקדשה של הקדוש ברוך הוא, יותר גבוהה מהקדשה שלכם.

יש על זה אמרה יפה מהצדיקים הקדושים, הם מפרשים את המדרש כך: הקדוש ברוך הוא אומר לבני

לדגמא, הילד שמבין את הגמרא, לו אפשר לשיר: "תענוג לראות כמה טוב אתה יודע את הגמרא", הילד שהוא לא כל כך מבין את הגמרא, לא נהיה לו מר כשלומדמים גמרא, לא צריכים להציק לו ולהתעלל בו, אותו אפשר לכבד לעזר עם חלקת האכל, ולשיר לו: "איזה תענוג לראות כמה יפה אתה עוזר לחלק את האכל".

הרי יש כל כך הרבה תפקידים שאפשר לכבד בהם את הילדים, ממש חבל שלא יחלקו את זה בין הילדים. ילד אחד יכול להיות הגבאי כשהולכים לקריאת שמע' אצל תינוק לפני ברית, ילד אחד יכול להיות הגבאי לחלק את הבירכונים, ואפשר לשאל את השרת אם הוא צריך עזרה מהילדים; ילד אחד יכול לסדר, ילד אחד יכול לשים את הנר בשרותים, וכך אפשר לתת לכל אחד משרה שבה הוא יכול לקבל את הכבוד ואת המלה הטובה.

לשים לב ש'כל' הילדים יקבלו חיוך

טבע האדם הוא שהעינים פונות לילדים חנניים ונחמדים, ואל הילדים שיש להם ראש חריף; זה פשוט נחמד לשבת לידם. וזה קורה אוטומטית בלי להבחין, ואני בעצמי מפה על זה "סלח לנו", וכלנו צריכים לבקש על זה: "יבוננו של עולם תמחל לנו", כי בלי שנוצרה זו המציאות. יכול להיות שחושבים: 'אני לא כזה', אבל אם יסריטו עם מצלמה יום אחד בכתה, יראו שילד אחד מקבל ככה ואחר ככה; כשצריכים לומר לילד לשבת, זה יהיה תלוי בזה, אם יש לו חן, הוא לא מעצבן, לא משפילים אותו, רק אומרים לו יפה: "שב", לעמת זאת לילד אחר אומרים בתקיפות "שב!"

כשהייתי מלמד נסיתי להזהר מזה מאוד, היה לי בפית דף עם כל השמות, ועשיתי לעצמי חשבון שבכל יום יקבל ממני כל אחד חיוך ומלה טובה. ואני מבקש את זה מכל המלמדים ומכל המורות ומהמנהל ומהמנהלת, שכל אחד יקח את

לא לדחות את הילד שלא כל כך מצלח

בשבת שעברה נסעתי לשבת התועדות עם אברכים שעוזרים למוסדות, ודברנו על זה שכשמשפילים ילדים זה לוקח מהם את 'הבטחון העצמי', ואברך אחד שאל אותי שאלה, אז איך זה יכול להיות שממשפחה של חמשה ילדים יש מתוכם ארבעה שיש להם 'בטחון עצמי' חזק, וילד אחד יש 'בטחון עצמי' חלש? האבא והאמא הרי בודאי רוממו את הילדים, כמו שרואים על ארבעת האחים הראשונים, למה הילד החמישי שונה?!

ועניתי לו: זה יכול לקרות אפילו אצל הורים חשובים וטובים ש'בלא יודעים' מקשיבים וסומכים על הילדים החריפים, והאחר שהוא לא כל כך מצלח דוחים אותו, "לה לפנה", "לה לפנה", ולכן אין לילד הזה 'בטחון עצמי'.

אני בעצמי צריך לעבד על עצמי שלא אשכח ואדחה ילד שהוא לא כל כך מצלח. לפני שנים כשהילדים הנשואים שלי היו עדין ילדים, הייתי דואג לבנות את הספה עם הבחורים מהישיבה, כשהילדים שלי היו עדין בתלמוד תורה, כדי שפניהם יחזרו הביתה מהתלמוד תורה הספה כבר תהיה בנויה, למה? כי ילד אחד יותר מצלח, והוא יכול להחזיק פטיש ומסור, ובמה שהוא נוגע הוא יודע לבנות אותו היטב, לעמתו הילד השני במה שהוא נוגע הוא ישבר, ואני לא רוצה להגיד לילד הזה: "עזב, לה הצדה". צריכים להזהר בזה מאד.

משרה טובה לכל ילד

מלמדים צריכים לבקש מהקדוש ברוך הוא שיהיה להם את החכמה הנכונה, לתת משרה טובה לכל ילד במקום שהוא יכול להצליח בו, שיהיה אפשר לנגן לכל ילד וילד נגון טוב.

שהם באמת יגדלו טובים וחשובים. ורואים מכאן שאין שאתה שר לילד את הנגון כך הוא באמת גדל, כי הם באמת גדלו הצדיקים הגדולים 'אביי' ו'רבא'.

כשמשפילים ילד לוקחים ממנו את 'הבטחון העצמי'

היום הוא עולם שמלמדים איך אפשר לקבל 'בטחון עצמי'. העצה לבנות מחדש את 'הבטחון העצמי' היא על ידי 'אמונה' אם אדם מתחיל לקים את העצות של רבנו, הוא מתחיל להיות עם הקדוש ברוך הוא, והוא יודע שהקדוש ברוך הוא אוהב אותו, הוא נהיה בטוח בעצמו והוא כבר לא מסתכל על אף אחד.

אדרבה, תביא לי אדם אחד שהלך למישהו והוא למד אותו 'בטחון עצמי' על ידי שיטה אחרת; זה לא יכול להיות, אם אחד מנסה לשכנע שיש לו עצות ל'בטחון עצמי' הוא גנב, הוא שקרן מדפלים! הוא קורא לה לעוד מפגש ולעוד מפגש והוא לא יכול לתת לה 'בטחון עצמי'. אבל הבה נראה איך אדם נעשה משפל ומאבד את 'הבטחון העצמי' שלו? זה קורה על ידי האנשים הסובבים את הילד, זה יכול להיות האבא, זה יכול להיות האמא, זה יכול להיות המלמד, שהם לא סמכו עליו, לא נתנו בו אמונה וכל הזמן חשדו בו.

מוהרא"ש אמר פעם בשעור דבר מפחיד מאוד: משעה שילד נולד עד שהוא מתחתן, הוא שומע בסך הכל 'אתה לא יכול', "אתה לא מצלח", "אתה לא שונה", וזה לא נותן לו אחר כך ללכת הלאה, זה לא נותן לו להצליח בעסקים, זה לא נותן לו להצליח בקרבת אלקים, להתקרב להקדוש ברוך הוא, וזה לא נותן לו לזכות לשלום בית, כי יש לו כל הזמן חשבונות 'כן צריכים אותי', 'לא צריכים אותי', 'זה הרי לא יכול להיות שאשתי צריכה אותי'; הוא משפיל את עצמו ומשפיל את עצמו, וזה לא נותן לו להתרומם.

יושבים עם הילדים פשוט בגלל שצריכים עדין להחזיק אותם קצת, אי אפשר עדין לשלח אותם הביתה.

הישמח משה הקדוש זכותו יגן עלינו כותב במכתב לבנו: "ושעה אחת בימי הבחירות - כשנה שלמה בימי העמידה חשוב", שעה אחת בשנים הצעירות היא כמו שנה שלמה בגיל מבגר; וצריכים לדעת שאותו דבר הוא 'עשר דקות' - בתחלת היום, שוות כמו 'שעה שלמה' - בסוף היום.

חיבים להיות בפתח בזמן, אין תרוצים שלא להיות בזמן, אי אפשר להיות אדם מזנח.

להתפלל עם המנזן של השעה שבע

מלמדים צריכים להתפלל עם המנזן הראשון, בשעה שבע, אם קמים מקדם, ומתפללים עם המנזן של השעה שבע, ואוכלים ארוחת בקר, אז אפשר להסתדר ברגע ולסדר את מה שצריכים לסדר, אחרת הוא כשמתפללים מאחר, אז רצים אחרי השעון, ומגיעים בהולים לכתה.

אל תכעסו עלי; מי שרוצה להתפלל עם מנזן מאחר יותר, הוא יכול להתפלל אז, אבל אני מצפה שמלמדים יתפללו עם המנזן של השעה שבע.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנוכל לבנות את ילדי ישראל, ולהפיח חיות בילדי ישראל, והקדוש ברוך הוא יעזר שתהיה לכם הצלחה, אמן.

אומרת לה: "את כל כך רזה" ... מה את משגעת אותי? מה את רוצה ממני? את רוצה לפגוע בי? את סתם רוצה לעשות ממני צחוק? אני טפשה? או שאת טפשה? מה הספור? הבנות יודעות בין לבין עצמן בדיוק, מי נותנת סתם מחמאות 'פי ראש הישיבה צנה לתת מחמאות, ומי מתכננת באמת למה שהיא אומרת.

לירות עם אקדח דברים מזיפים, זה עדין יותר טוב מלתת בקרת, אבל זה מרגיז, נכון הוא לתת מלים טובות עם לב, ועם בקשה מהקדוש ברוך הוא שנאהב את הילדים.

יש חיוב להחניף לתלמידים

חכמינו זכרונם לברכה אומרים (סוטה מב): ארבע כתות אינן מקבלות את פני השכינה, אחת מהן היא 'כת חנפים', אלו שמחניפים לאנשים אחרים. ובכל זאת כתוב בפרוש בראשונים (ספר ארחות צדיקים שער כ"ד, שער החניפות), שישנם כמה אנשים שכן מתר להחניף אליהם, מלמד צריך להחניף לתלמידו, תלמיד צריך להחניף לרבו, ובעל צריך להחניף לאשתו.

כי כל הבעיה של 'חנפה' היא כשמתחנפים כדי לקבל מהשני כסף, וכסף הרי בא מהקדוש ברוך הוא! אבל בעל ואשתו שרוצים להכניס את הקדוש ברוך הוא בבית שלהם, ותלמיד שצריך שרבו יביא אותו אל הקדוש ברוך הוא, ורבי שרוצה להחדיר בתלמידים שילכו אל הקדוש ברוך הוא, אז יש חיוב להחניף.

חיבים להיות בפתח בזמן

אני רוצה לבקש ממכם עוד דבר, שיעשו בזמן. שתדעו, העשר הדקות הראשונות של היום שוות יותר משעה שלמה של סוף היום!

אם מלמד צריך לסדר משהו דחוף באמצע היום, שישאל את המנהל אם הוא יכול ללכת הביתה בשעה שלוש כי - אגיד לכם את האמת - מהשעה שלוש והלאה

רשימת התלמידים ויודא שבמשך השבוע יזמן לתפס עם כל אחד שיחה, או הליכה, או טפיחת שכם, או צביטה בלחי.

שכל הילדים יזכו בהגרות

צריכים לדאג שכל הילדים ידעו שהם הכי טובים בפתח והכי קרובים למלמד, והמלמד אוהב אותי והוא מעריך אותי.

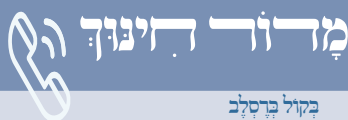
צריכים לדאג שכל הילדים ינצחו בהגרות, כשהייתי ילד אף פעם לא עליתי בגורלות שבתלמוד תורה, יכול להיות שעשו את זה בנדוקא שאני לא יעלה בגורל, כי הייתי ילד מלא מרץ. ואחד מההוכחות שלי בתור ילד שהשם יתברך לא צריך אותי, היתה מזה שאני לא עולה בהגרות. ועד היום זה עדין כואב לי, אני לא כועס על אף אחד, אבל אני זוכר את זה.

לתת מלים טובות בחכמה

מלמדים ומורות יקרים, רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוה"ר חלק א', סימן רב), שצריכים לתת לילדים הרבה מלים טובות. ולכן צריכים לפאר ולרומם כל הזמן את הילדים: "וואו, נפלא!" "אתה יודע כל כך טוב", "אתה מצלח", "אתה יכול", ולתת להם לטיפה. וכשפוגשים אבא בפני הבן, צריכים לשים לב להגיד לאבא: "הילד שלך הוא ילד מאוד טוב", "תענוג עם הבן שלך".

כמוכן שלא יכולים להרגיז סתם את הילדים, צריכים לתת את המלים הטובות 'בחכמה', ברגע הנכון, ובדרך הנכונה, זה לא יכול להיות 'מחמאות מזיפות' כי 'מחמאות מזיפות' לא שוות כלום, זה גורם להקיא...

לפני שנים הייתי מקבל מכתבים מתלמידות בית פיגא על מורות מסומות (שהיום הן כבר אינן מורות), שהן סתם עושות צחוק, הן נותנות 'מחמאות מזיפות', וזה מאוד כואב להן. בת אחת השיחה את לבה שהיא לא רזה, והמורה שלה היתה

בקול ברסלב

רשימת כל שיעורי החינוך

(כאדיש)

מראש הישיבה שליט"א

ב'קול ברסלב'

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו והנה נמשכם -

איך מלמדים ילדים לא לקרא להורים בשם הפרטי?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

בתי המתוקה, שהיא בקשי בת שנה, התחילה לאחרונה לקרא לי בשמי המלא. אני לא יודע אם אני צריך לחייך מהחכמה שלה, או שעלי ללמד אותה שלא עושים כך. בעצם מה כבר יכולה להבין ילדה בת שנה?

אשמח לשמוע מה דעתו של ראש הישיבה על זה.

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת קרח, כ"ט סיון, ערב ראש חודש תמוז, שנת ה'תשפ"א

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

מאז שיש כבר ילדים נהוג שההורים לא קוראים אחד לשני בשם הפרטי, האבא קורא לאשה 'אמא' והאשה קוראת לבצל 'אבא', כי ילדים מדברים ומתנהגים איך שהם שומעים ורואים אצל ההורים. אם אתה רוצה שילדיך יתנהגו בדרך ארץ אז אתה ואשתך אל תקראו אחד לשני בשם הפרטי, כך גם הילדים לא יקראו לכם בשם, אלא הם יאמרו אבא אמא.

כשהילדים גדלים קצת והם קוראים להורים בשם הפרטי אז אפשר ללמד אותם שאסור לקרא להורים בשם, זה לא דרך ארץ. אבל כשהם עדיין מאד קטנים אי אפשר עדיין ללמד אותם, הדרך

הנכונה היא לקרא אחד לשני 'אבא אמא'.

השם יעזור שתצליח בכל הענינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת חקת תשפ"א)

מהו הנסח הנכון להתפלל עם הילדים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

רציתי לשאול לגבי נסח התפילה עם הילדים, בשאני מתפלל עם הילדים בתלמוד תורה, במלים "לעולם יהא אדם", שיאמרו "בסתר ובגלוי" או "בסתר כבגלוי"? וב"אהבת עולם" אומרים "על הגוים ועל הגליות מעל צוארנו" או שלא אומרים את זה? בברכת המזון, ב"רחם נא", אומרים "שלא נבוש ולא נכשל", או שלא אומרים "נכשל"? במנחה בקרבנות אומרים "הי רצון" בין ה"וידבר" הראשון לשני, או לא?

היום שמעתי שני שעורי חנוכה מראש הישיבה שליט"א, וזה מאד חזק אותי, אני רוצה להודות שוב לראש הישיבה שליט"א על כל המתנות שזכיתי לקבל מראש הישיבה שליט"א. בשבוע שעבר בזאת חנוכה הייתי עם הילדים בקברי צדיקים והתפללתי שם על ראש הישיבה שליט"א.

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ג' פרשת ויחי, ז' טבת, שנת ה'תשפ"ה

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

אשריך שאתה מלמד, אי אפשר לתאר את חשיבותו של מלמד; על כל התורה והתפילה שהילדים יתפללו וילמדו כל ימי חייהם, וגם הדורות אחריהם - המלמד יקבל שָׂכָר לְנֶצַח נְצָחִים.

לגבי הנסח וכו'; רבנו אמר בפרוש שהוא לא מתערב בנסחאות, אלא שכל אחד יתפלל איך שהוא קבל מאבותיו. רק מילה אחת אמר רבנו שיאמרו, "מִלֵּךְ יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים", ולא "מִלֵּךְ יָחִיד קָלִי חֵי הָעוֹלָמִים", כי כמו שמתחילים את פסוקי דזמרה, בברכה של ברוך שאמר, עם המלים 'חי העולמים', צריכים גם לסיים את פסוקי דזמרה עם המלים האלו מִלֵּךְ יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים; בדברים אחרים רבנו לא התערב, אלא כל אחד מתפלל לפי הנסח שלו.

העקר תחזיר בילדים אהבה ללמוד ולהתפלל ולקיים את המצוות, את זה אפשר לעשות רק כששמחים, מלמד חייב להיות שמח מאד, חייבים להרגיש בפתח אורה שמחה. בנדאי שצריך להיות דרך ארץ; מלמדים את הילדים שצריכים להתנהג בדרך ארץ, אי אפשר לדבר, חייבים לצאת, אבל חייבת להיות אורה שמחה, אורה נעימה, רק כך אפשר לפעל אצל הילדים שישארו נאמנים להשם יתברך כל ימי חייהם.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת שמות תשפ"ה)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיוזק (נשים)
שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363
קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב
שיעורים; חיוזק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361
קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיוזק יומי chizikyomi@gmail.com